

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztők: Dr. KUN BÉLA és Dr. RÉVÉSZ IMRE. Főmunkatárs: Dr. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Konventi elnöki megnyitó.

(Dr. Baltazár Dezső.)

*Főtiszteletű és Nagyméltóságú Egyetemes
Konvent!*

Mindig voltak nagyfontosságú dolgok, amelyek az Egyetemes Konventet foglalkoztatták. Azzal a jelentőséggel, amit a magyar református egyház a tiszta evangélium ügyének s a magyar nemzeti művelődés érdekének védelme és érvényesítése szolgálatában történelmi elhivatottság mértéke szerint képvisel, ez természetesen jár vele. A nemzeti élet akár a felledülés irányában mutat haladást, akár a leromlás vonalában visszaesést, a magyar református egyház szolgálata mindig az evangéliumi és nemzeti kettős, de együttes cél jegyében állja a történelmi feladat és felelősség követelményeit.

Az általános leromlás mostani mély fokán a befelé és kifelé egyaránt életfontosságú kérdések egész halmaza kerül az Egyetemes Konvent elé. De mindezek mélyen eltörpülnek elfogódott lelkünk előtt a Dókus Ernő lemondásának a tényéhez képest, amely mint döbbenetes váratlanság testében-lelkében megrázta az egész magyar egyetemes egyházat. A lemondással járó pótolhatatlan veszteség nem rögzíthető a tiszáninneri egyházkerület lelki számlájára, mert az egyházkerületi főgondnokságról lemondás törvény szerint vonja maga után a konventi és zsinati világi elnöki szék megüresedését is. A lemondás tehát az egész egyetemes egyházat a szó szoros értelmében közvetlenül találta szíven olyan fájdalommal, amelyet mint nagy egyetemes közös fájdalmat mindenki megmérhet a maga lelke mérlegén. Ha én megmértem, megállapíthatom, hogy hozzá hasonló méretűt közéleti viszonylatban elképzelni sem tudok.

Lehetünk sokan, akik éberszemű, hűséges, erőskezű, bátor órállóknak tartjuk magunkat és csak a feltétlen nagysághoz mért törpeségünket mutatja, hogy Dókus Ernő nélkül egyenként és együttesen pásztor nélkül maradt nyáj-

nak érezzük magunkat. Tanácstalanoknak, elhagyatottaknak és árváknak. Most a veszteség mély tükrében láthatja meg mindenki a Dókus Ernő Istentől adott nagysága és áldottá magasztalt élete történelmi méreteit. Egy első helyre hivatott ember egyéniségének összehangzatos, egybeillő s egymást tökéletes egészé kialakító vonásait csak az Isten keze válogathatja ki nagy hatalommal, bölcsességgel és kegyelemmel. Dókus Ernőben, egyénisége varázslatos választékosságában, kedvességében, tisztaságában, bölcsességében, hűségében, nagy tudása mélységében, tömérdék tapasztalása aranybányáiban, jelleme gyémántjában, érdemei nagy gazdagságában, vezéri adománya hatalmában, keresztyén mivolta alázatos szelidségében az Isten meghálálhatatlan kegyelmi ajándékát látjuk. Mindezekért a gazdagodásokért tehát Istent áldjuk.

A Dókus Ernő nagysága felől való emez igaz ítélésünk a mutatója a távozásával járó pótolhatatlan veszteségnek és annak a fájdalomnak, amely elborított gyásszal mindnyájunkat. Ilyen veszteségbe belenyugodni csak a koporsóval kényszeríthet az élet. Éppen ezért nem nyugszunk bele, nem fogunk bele nyugodni, hanem hűségünkkel, ragaszkodásunkkal, hiány nélkül való elismerésünkkel, tettetés nélkül való tiszteletünkkel, gyermeki szeretetünk őszinte nagy melegségével megragadjuk a kezét és nem bocsátjuk el. Az egyházunkra nehezedő komor sejtelmek baljóslatú bizonytalanságában, a lassanként aláboruló próbáltatásos éj küszöbén a szorongó lelkű tanítványokkal szólunk hozzá: „Maradj velünk, mert immár beesteledik és a nap lehanyatlott.”

Még ha nem alakult volna is ki történelmi szokásként, hogy az egyetemes egyház általános irányát és felfogását nem a lelkészi elnök szabja reá a tárgysorozat tartalmára, még akkor sem terjeszteném ki megnyitómát más tárgyra, mint a Dókus Ernő lemondása és általunk leendő megtartása ügyére, mert ezt minden előjövő kérdések felett fölényesen uralkodó kérdésnek tartom.

Ezek előrebocsátása után az Egyetemes

Konvent 1932 április hó 27-ikére összehívott ülését szorongó, de reménykedő lélekkel megnyitom.

DR. LENCZ GÉZA
1870—1932

Ebben a kora reggeli órában, amikor most megrendült szívvel nekrológját írom, tegnap, pénteken reggel még derűsen beszélgettem vele. Friss, erős, kemény volt, mint maga az élet. Ő, a koránkelő, már munkából jött és munkába ment... És amikor az este leszállott s ő huzatérőben volt családjához, künn az utcán lepte meg a nagy éjtszaka, „melyben többé senki sem munkálkodhatik“.

A munka életelme volt s most, a szívünkre fagyott, döbrent gyászban is Istennek valami különösen kegyelmes ajándékát kell felismernünk abban, ahogy az örök munka emberét hazaszólította. Nem engedte éveken át lassan fölemész-tődni, az egyre teljesebb tétlenségre kárhozza-tottság szivettépő s még a legbölcsebb és legalázatosabb keresztyén lelkeket is megpróbáló állapotában. Még tele volt tudományos, irodalmi, közegyházi tervekkel s boldogan érezte, hogy fáradhatatlan életének minden perce kö-zelébb viszi azok megvalósulása felé. Néha panaszkodott egészségének hanyatlásáról, de mi kételkedően mosolyogtunk piros, szép ma-gyar arcára, hiszen a következő percben már újra a munkáiról és terveiről beszélt s egész lényé rugalmas, elpusztíthatatlan energiát su-gárzott. Íme, az ember élete olyan, mint a fű!

De ez az élet gyümölcstermő élet volt és gyümölcsei megmaradnak s tovább teremnek a lekaszáltatása után, a minden gyümölcsök Urának dicsőségére. Fiatalkori lelkipásztorko-dásának emlékét szeretettel és hálával őrizi három tiszántúli gyülekezetünk. Legszebb élet-munkája, amellyel 1910 óta Kollégiumunkat és Egyetemünket szolgálta, sokoldalú, lelkes és eredményes tevékenységben gazdag. Az egye-temmé átalakulás nehéz éveiben egyik leghi-vebb őrállója volt az egyház érdekeinek és hagyományainak. Egyetemi tanársága alatt, különösen rectori évében, eléggé föl nem becsül-hető, nagy lelki és testi töredelemmel járt mun-kát fejtett ki az egyetem kifejlesztése és a diák-segélyezés megalapozása körül s az egyetem megszilárdításának s nemcsak Debrecennel, de az egész Tiszántúllal való megszerettetésének legtöbb érdemet szerzett munkásai közt fogják megőrizni nevét a Tisza-univerzitás évkönyvei. Tudományos munkássága nem egy tekintetben hézagpótló s nemcsak alaposságával, de sok-oldalúságával is kitűnik. Európai, sőt világ-viszonylatban is becsületet szerzett a magyar protestáns theologiai munkásságnak, midőn bekapcsolódott a Faith an Order nagy oeku-

menikus mozgalmába és mint egy éppen e szá-munkban közölt ismertetés is mutatja, tevé-keny és sokra értékelt munkát végzett a nagy keresztyén egységeszmény dogmatikai meg-alapozásában. Közéleti tevékenységének is — melyben a régi magyar függetlenségi ideált s a társadalmi és politikai progresszió eszméit kép-viselte lelkesen és törhetetlenül — legvégső mozgó rugója a református szellemi kultúra érdekeinek előmozdítása volt, ami előtt még ellenfelei is megértő elismeréssel hajoltak meg, hiszen köztük és közte csak a módszerben volt eltérés, de nem a szegény magyar haza, a szen-vedő magyar nép s az ezek újból naggyátéte-lére hivatott református egyház és iskola lán-goló szeretetében.

Öröm csillant a szemében, amidőn tegnap-előtti kari ülésünk őt, mint a karnak hivatal-korra legidősebb tagját kérte föl, hogy pünköst első napján, a központi épület megnyitásakor mondjon egy rövid hálaadó és könyörgő imád-ságot a gyönyörű új otthon feltáruló kapui előtt, — hiszen abban, hogy ez az elérhetetlen-nek hitt álom, most a legnehezebb időkben mégis a beteljesülés küszöbén áll, nagy része volt az ő odaadó és önzetlen munkálkodásának is. De Istennek tetszett őt az örökkévalóság kapuihoz előbb elszólítani s a földi új kapukon bevonulni készülő Pallas-tábor neki már csak oda inthet búcsút könnyes szemmel — és nél-küle fog imádkozni többek között azért is, hogy az élet és a feltámadás Ura adjon az új Egyetem-nek és az ő Kollégiumnak, adjon a szenvedő Egyháznak és Hazának hozzá hasonló hű, lelkes és az utolsó percig helytálló munkásokat.

R. I.

MEGBESZÉLÉS

Halottégetés.

Elvileg bármennyire ellene van a róm. kath. egyház a halottégetésnek, az egyháztörténelem tanubizonysága szerint a gyakorlatban többször alkalmazta azt.

Anélkül, hogy teljességre számítanánk, fel-említjük a következő közismert eseteket.

G. Savonarolat, az igazság bátor harcosát, mint eretneket, néplázitót, csalót a pápai két biztos befolyására rendkívüli törvényszék fel-akasztásra s megégetésre ítélte két rendtársá-val együtt (1498.).

Husz Jánost, a meggyőződéséhez hű refor-mátort akonstanzi zsinat (1415.) papi hivata-lától s méltóságától megfosztotta, könyveit el-égette, papi öltönyéből kivetkőztetve a világi hatósággal megégetettette.

Prágai Hieronymust, aki barátjának, Husz Jánosnak segítségére ment Konstanzba, a bosz-szús zsinat őt is máglyán égettette el.

Wikliffe Jánosnak iratait égette el, csont-jait kiásatta, szétszóratta.

Tehát az elégetés, megsemmisítés szándéka nemcsak a test, hanem a szellemet, lelket képviselő iratokra is kiterjedt. (Mt. 10 : 28.)

A magyar reformáció történetében olvasunk: Perényi Imre nádor 1519 elején három; Verbőczy István a reformációnak nyolc hívét elégettette meg. Így megégettetett György budai könyvárús 1524-ben. A rákosi országgyűlés 1525-ben mondta ki: lutherani comburantur stb.

A róm. kath. egyház tehát igen sok esetben feladta elvi álláspontját s alkalmazta a halottégetést.

És ha az országos törvények a régmúlt idők halott égetését megengednék ma is?!

Tulajdonképpen tehát a róm. kath. egyházban a halottégetésnek nem lehet nagy elvi akadály a pogányok által máglyára hurcolt oly sok keresztyén halálára való tekintettel sem.

Csupán egy nagy ellenvetés lehetséges: ellenkezik a keresztyén egyház általános szokásával. Idegenszerű, szokatlan a konzervatív gondolkodású, minden újítástól óvakodó nép előtt.

Az már csak kötekedés számba megy: ellenezzük, mert a kálvinista Róma akarja!

Mert mi is tulajdonképpen a halottégetés: amely átalakító munkát, mondjuk meg: égési folyamatot a természet keble, a sír egy pár év alatt végez el, azt a halottégetés rövid idő alatt. A sírban porladás, átalakulás is csak égési folyamat.

A román megszállás alkalmával a székelyek néhány oláh tisztet ejtettek el községünk határában s ezek itt temették el.

A halott tisztet egyikét Dobruzsában élő gazdag szülei exhumáltatták s elszállították. A szülők azt óhajtották, hogy az exhumálásnál én is jelen legyek s rövid imádságot mondjak.

Az exhumálás előttem folyt le. Az egy év előtt koporsó nélkül, katonai ruhájában eltemetett holttestből csak a meszesedésnek, korhadásnak indult vastagabb csontok maradtak meg s ruhájából egy nagyobb, fehér porcellángomb. Teste, vékonyabb csontjai, ruhája földdé váltak, itt maradtak a sírban.

A csontváz erősebb alkatrészei Dobruzsában, egyéb része községünk határában nyugsznak!

Nem református vallású volt! Hogyan támad föl?

Számtalan sok ilyen esetet lehetne fölhozni!

Egészségügyi s mennyi sok gyakorlati szempontok szólnak a halotthamvasztás, égetés mellett!

Protestáns területen sem ment könnyen s egyszerűen a halottégetés alkalmazása, bár az a korszellem hatása alatt mind-mind erőteljesebben foglalkoztatta a művelt államokat.

A müncheni főconsistorium elég szabad-
elviséssel mondotta ki 1884. évben, több előző sikertelen kísérletek után, amidőn mind

nagyobb körben kezdett terjedni a halottak égetése: a lelkészek belátásuk szerint megáldhatják a megégetésre szánt halottakat, de nem lehet őket reáerőltetni; ellenben a hamvaknak ünnepélyes elszállításánál semmi teendőjük sincs!

A bázeli nagy tanács elfogadta azt a törvényjavaslatot, hogy engedjék meg kívánatra a halottégetés is! 1885. (Warga L.: A keresztyén egyház történelme 3. k. 275, 346. l.)

Csak idő kérdése tehát, hogy a halottégetés módja megszokottá váljék a köztudatban.

Róm. kath. atyánkfiai mesterkélt módon táplált műfelháborodása is lassanként összeomlik a korszellem s tisztultabb felfogás meggyőző erején!
M-s.

HÍRADÁS

Referáda.

A szatmári református egyházmegye április 11—12. napjain tartotta Fehérgyarmaton évi rendes közgyűlését. E rendes közgyűlés azonban rendkívüli volt, jelentőségében és külsőségében egyaránt. Jelentőségében azért, mert ez a közgyűlés iktatta be hivatalába az újonnan választott tisztikart, mely e legnehezebb időben indulva is személyeiben és összetételében nagy reménységre jogosít, hogy az idők méhében vajudó s talán ma vagy holnap elénk meredő problémákkal szembenézni mer is, akar is, tud is. Jogosít hinni, hogy bölcseségben, megértésben, szeretetben és alkotó munkában ki fogja egyensúlyozni anyaszentegyházunk nagyon is félrebillent mérlegét, e mi kiváltképpen nehéz s főként anyagi tekintetben nagyon szegény körülmények között élő egyházmegyénk parányi gyülekezeteiben.

Külsőségében azért, mert az aggodalmas idők komolyságához méltóan letudta győzni a külsőségek minden sallangjait, melyek tetszenek a szemnek s hizelegnek az emberi hiúságnak. Semmi tömjénfüst, semmi illatozó olaj. Egyedül az alázattal leboruló emberi lélek áldozati füstje s a csordultig megtelt szív háladásának illata ékesítette az oltárt, amely körül két ifjú tanácsbíró: Tóth Sándor és Fekete Lajos forgolódtak az ünnepélyes gyűlést megnyitó istentiszteleten. Az előbbi buzgó imádságban emelt az égig az egyedül megsegíthető s előmenetelt egyedül adható örök Gondviselőhöz, kinek kezébe életünket és sorsunkat letéve, kezünket kezébe adva Vele és Érette bátran indultunk el vérző lábnyomán — az elsőséget, a nagyságot, a vezérséget szolgálatban, alázatban és szeretetben felmagasztaló — Jézusunknak, Krisztusunknak.

Az utóbbi megragadó, nem egyszer megrázó erővel mutatott rá a földi élet sivárságaira, dúló vizzályaira, könnyező kenyérteleneire, füs-

tölgő üszkők között botorkáló tüzkárosultjaira, szerencsétlen hajótöröttjeire, lélek nélküli tömegeire és szív nélküli vezérkedőire, a lentszál guldó fergeteges életre, a tengerárként zúgva romboló viharokra s túl mindenek felett arra, aki minden — mindenekben Igazság, Élet és Út s arra a békességre, melyet ez a világ meg sem is adhat, de el sem is tagadhat, melyet Krisztus készített és ad meg azoknak, kiknek ez a programja — ez legyen a miénk is! — Soli Deo Glória.

Az elnöki megnyitóban dr. Gaál Endre megnyugtatóan és reménykeltően mutatott rá arra, hogy emberi hiábavalóság és kérdés minden programadás ma, mikor az idők rohanó árja naponként mélyebbre és mélyebbre ássa a történelem medrét s pillanatnyi szeszélye szerint változtathatja annak irányát, csak egy program lehet: Istenre figyelve, a lelkiismeret szavára hallgatva, szeretetben és áldozatban megtagadva e világot és önmagunkat, mindent megtenni egyházunkért és hazánkért, hitünkért és nemzetünkért, a testi szegényekért és a lelki betegekért.

Az esperesi időszaki jelentés felzokogta veszteségeinket, mely Szabó Imre darnói lelkész-testvérünk, Kovács Lajos felszabolcsi esperesünk és Révész Kálmán tiszáninneri püspökünk elhunytával érte és súlytotta az egyeseket, a közületeket s az egyetemes magyar református Siont.

Rámutatott nyereségeinkre, személy szerint Farkas István tiszáninneri elválasztott püspökre. Rámutatott arra az áldott győzelemre, mellyel az Országos Szeretetszövetség diadalútját járja egyházmegyénk területén. Rá arra a már-már kész győzelemre, hogy ez a szövetség a vármegye vezetőségével folytatott megállapodás szerint a Fehérgyarmaton elhelyezett vármegyei közkórházat fundusostól, épületes-től öröktulajdonul meg fogja nyerni karitatív működésének gazdag területéül. Ehhez csak a vármegyei közgyűlés jóváhagyása és szankcionálása szükséges. Egyházmegyénk világiakban és lelkészekben oly gazdagon van képviselve a vármegyei közigazgatásban, hogy e tárgyban kétségeink nem is lehetnek.

A tárgysorozat keretén belül a különféle bizottságok megalakítottak; egyházaknak adminisztrációs ügyei, magánosok beadványai gondos előkészítés után úgyszólván hozzászólás nélkül elintéztettek.

Morvay István külmissziói lelkész agitációs körútjában mint szívesen látott vendég hatásos buzdító beszédet tartott a magyar külmisszió felkarolása, erkölcsi, főként pedig anyagi támogatása ügyében. Biztató ígéretekert nyert s mint pozitív adományt, illetve segélyt egyházmegyénk területéről mindenkor az Áldozócsütörtöki perselypénzek odaajánlását.

A bírósági ülések során egyik lelkész-testvérünket súlyos bírsággal, egyik tanítónkat

pedig azon helyről való elmozdítással kellett sújtani.

A darnói lelkészválasztás ügye pedig felebezés folytán az egyházkerületi bíróság asztalára fog kerülni.

Bankett nem volt.

Felvettük a magunk keresztjét, a Krisztus keresztjét s hordozni akarjuk tűrő hittel és bizó reménységgel! Uram, taníts meg minket megérteni és átérezni, hogy ez az egyetlen öröm s ebben található fel az igazi boldogság (Máté XI. 29—30.)

Régi jegyző.

Ábrahám — tudtán kívül — angyalokat fogadott házába: a Szeretetszövetség küldöttéi szintén angyali követségben járnak.

KÜLFÖLD

Krisztus jár Ukrajnában.

A középkori nagy reformátorok ideje óta először történik, hogy az evangélium világossága után való epedő vágy ilyen hatalmas hullámokban csapkodná valamely népnek a lelkét, amint Ukrajnában most látjuk. Valóban elmondhatjuk, hogy Krisztus jár Ukrajnában; ennek a népnek a lelkében pedig ég a vágy, hogy Krisztussal új utakon találkozzék. Az élő Krisztus, akit sem a megmerevült egyházak sem a tomboló ellenségek útjából ki nem téríthetnek, hív az ő követésére. És a nép megy. „A nép, mely járt nagy sötétségben, lát nagy világosságot.” *A mozgalom egyes részei:* Antoniowka faluban, Stanislawowtól 32 kilométernyire ez év január 1-től 10-ig tartó imahét rendezett az evang. luth. ukrán misszó, és pedig egy parasztháznak két tágas szobájában. A begyűlt tömeg oly nagy volt, hogy dacára a dermesztő hidegnek, bent a szobában rekkenő hőség volt. Ez a ház régebben egy zsidó-é volt, és pedig korcsma. A kath. atyafiak gúnyt űztek abból, hogy az evangélikusok ilyen helyen tartanak istentiszteletet. Ezek pedig így feleltek: „Isten csodájának tartjuk, hogy a szent evangéliumot éppen ott hirdethetjük, ahol azelőtt az ördög a pálinka segítségével tartotta hatalmában a mi szegény népünket és a sötétség helyéről most világosság árad.” Ugyanazon a héten a Pacikowi ev. luth. ukrán testvérektől jött sürgető kérés az imahét rendezőihez, hogy ott is tartsanak istentiszteletet és szervezzék meg a gyülekezetet. Az imahét végezte előtt még Bratyszowból, Antoniowkától 2 kilométernyire jött felhívás imahét tartására. És itt az evangélium után szomszédok még nagyobb tömegben vettek részt, mint magában Antoniowkában. Úgyhogy erről a koloméai pásztor, Fediw, így nyilatkozott: „Itt valóban új reformáció ideje kezdődik.” Aztán a bratyszowi imahét még nem ért véget, amikor az

evang. luth. ukrán missziói tanács elöljárója, Schebetz predikátor ezen szavakkal üdvözölte a misszió munkásait: „Maniawa ég. Menjünk Maniawába! Maniawa lakosai kérnek, hogy ott is szervezzünk gyülekezetet.“ Maniawa Sztaniszlautól nyugatra 36 kilométernyire van. Közéleben vannak az ú. n. Szkyt Maniawski híres zárda romjai. Ennek a zárdának a szerzetesei évszázadokon át védekeztek a Rómával leendő egyesülés ellen. A zárdát II. József osztrák császár rendeletére lerombolták. A zárda romjai aztán híres búcsújáró-helyek lettek, ahova minden év július kezdetén nagy zarándoklat vonul kath. bűnbocsátó-levelekkel való kereskedéssel. Maniawát az ev. luth. ukrán mozgalom számára megnyerni Keletgalícia egész délnyugati részére szellemi túlsúlyt jelent. — Ezért a többi helyre ígért istenitiszteleket inkább lemondtuk, csakhogy Maniawában szolgálhassunk. Maniawa lakosai az istenitiszteleken tömegesen vettek részt, annyira, hogy az iskolaépület tágas terme nem volt képes a hallgatókat befogadni, sokan künt állottak. Imahét után itt is megalakítottuk a gyülekezetet, ezzel mintegy nagy harangot kondítottunk meg, melynek visszhangja gyorsan szét-hullámozott messze vidékeken. Néhány nappal ezután még két új gyülekezet jelentkezett át-térésre, úgyhogy az evang. misszióknak a református prédikátorokat kellett segítségül hívni a megszorított lelkek gondozására. Készülőben van továbbá gyülekezet alapítása Zarnicában, Kelet-Galícia leghíresebb búcsújáró-helyén, ahol évenként 12 búcsújárat van bűnbocsátó levelekkel. Továbbá Buccacban, ahol nagy kath. misszió-iskola van. Majd kerületi központi városban, Tumacban, ahol aztán az evangéliumi munka ellensúlyozására kath. missziót kezdtek az „eretnekek“ ellen, 26 kath. missziói prédikátorral és pappal. Egy ilyen kath. „missziói“ összejövetelnek az eredménye az lett, hogy annak végeztével 17 ember jelentkezett az evang. egyházba átlépésre. A kath. papok, midőn megrémülve az ilyen események miatt, megkérdezték püspöküket, mit tegyenek, ezt a feleletet nyerték tőle: „Tegyétek azt, amit az evang. pásztrok tesznek.“ Keletkeznek tehát egymásra evangélikus és református gyülekezetek Ukrajnában buzgó, kereső lelkek százaival, lázas munkával, vasárnapi iskolákkal, nagy áldozatkészséggel. (Dein Reich komme, áprilisi szám.)

És, míg „Krisztus jár India országútjain“, jár Ukrajnában, ebben a sötét országban; míg Délamerika, Spanyolország bigott kath. népe a pápaság és papság igáját forradalmakkal akarja nyakáról lerázni, addig Magyarország egészen jó úton halad a'hoz, hogy ezt az igát újra nyakába vegye. V. n.

A fejfa elrothad, a sírkő kidől: alapítványod s ebben neved emlékezte túléli a századokat.

IRODALOM

The Theology of Grace. Boston, 1931. 8-rét, 31 lap. — A Hit és Szervezet (Faith and Order) mozgalomnak fenntartó bizottsága, amely jelenleg buzgón készíti elő a második, szintén Lausanneban, az 1937. év folyamán — tehát az elsőhöz tíz esztendőre — tartandó világkonferenciát, egy theologiai bizottságot alakított és ezt azzal bízta meg, hogy tanulmányozza a különböző keresztyén egyházak kegyelemtanát s keresse meg azokat a pontokat, amelyekre nézve ebben a tanban megegyezés látszik remélhetőnek. — A bizottság tagjai — különböző felekezeti angolszász protestánsok, görögkeletiek s néhányan ágostai hitvallásúak és reformátusok — előbb egy több mint négyszáz lapra terjedő kötetben kidolgozták a kegyelemtan történeti kifejlődését és mai állását a különböző keresztyén egyházakban, valamint a tan egész problematikáját. Azután ezeknek a dolgozatoknak alapján, 1931 augusztusában London környékén tartott összejövetelükön alaposan végigtárgyalták a kérdést s lefektették azokat a pontokat, amelyekre nézve a kegyelem tanát illetően lehetségesnek gondolják a megegyezést. Ez a füzet — amelynek aláírói közt őszinte örömmünkre ott van a bizottság egyik munkás tagjaként a magyar Lencz Géza dr. is — az ezen tárgyalásokról szóló jelentést tartalmazza s közli azokat a tételket, amelyekben a bizottság tagjai egyetértésre jutottak. A nagyon érdekes munkát részletes ismertetésére és bírálatára nincs e helyt terünk — ehhez különben is szükséges volna ismerni az ennek alapjául szolgált s előbb említett nagy kötetet — s így csak általánosságban jegyzünk meg annyit, hogy a megegyezési tétel a görögkeletiek bekapcsolódása ellenére is egészben véve örvendetesen tiszta biblicitást sugároznak, másfelől azonban különösen a predestinációval és az egyházzal kapcsolatos kegyelemproblémáknál szembeszökően tanuskodnak az egyeztető formulakeresés tojástáncáról. A bizottság kifejezi azt a meggyőződését, hogy az egyházak között a kegyelem tanácsában fölmerült különbségek történeti eredetűek s bizonyos mértékig összefüggenek a faji vérmérséklettel, a vallási tapasztalással és a történeti környezettel, — de nem lehetnek akadályai a keresztyén egyházak közti uniónak, hogyha ezek egyébként „a keresztyén hit lényeges pontjait“ (the essentials of the Christian faith) egyezően megtartják. Mi pedig erre azt a szerény megjegyzést kockáztatjuk meg, hogy az egész munkálatnak ránk tett benyomása szerint talán célravezetőbb volna előbb nem az egyes tanokra vonatkozó egyezést és különbözőzést tisztázni, hanem oly alapvető kérdésekben próbálni meg az egységjutást, mint aminő pl. a Kijelentés és az Ige mivolta, a hitbeli Igazság és a hitbeli Tekintély viszonya, a Szentírás értéke s más hasonlók.

Ezek volnának, szerintünk, azok az igazi „essentials”, amelyekre nézve a különböző felekezetű és világnézetű keresztyén theológusoknak közös nevezőre kellene jutniok, hogy aztán eredményesen dolgozhassanak az egyes konkrét tankérdésekben való közeledésen is. Amíg az említett alapvető kérdések nincsenek kitisztázva, addig mindig fennforog annak a veszedelme, hogy a látszólag legszebben egyetértők teljesen mást értenek ugyanazon szavak alatt. Ennek a nyoma ebben a különben nagyon értékes füzetben is nem egy helyt látszik és különösen kiérezhető az a lappangó bizonytalanság, amellyel a munkálatnak hatalmas szellemi erő kifejtést végzett készítői a Kijelentés és az Ige kérdésével szembenállnak.

R. I.

A Szeretetszövetség Krisztus testének közösségét és egységét munkálja.

HALOTTAINK

Kátay Károly ny. szoboszlói tanító f. hó 18-án 44. évében a háborúban szerzett betegségében hosszas szenvedés után meghalt. — Feleségén, kisleányán és testvérén kívül dr. Molnár Béla balmazújvárosi lelkész, mint sógora gyászolja. A hű munkásnak legyen emléke áldott.

Boros Lajos élesdi segédlelkész április 19-én 26 éves korában elhunyt. Holttestét szülőföldjében, Nagyszalontán helyezték nyugalomra. Az Úr szolgálatára szorgalmasan készülő ifjú volt. A megsebzett szívű szülőknek adjon Isten enyhületet.

Nehéz időkben könnyű szívvel adni: ez kedves az Úrnak és idvességes a léleknek.

KÜLÖNFÉLÉK

A generális vizitáció útiterve. Május 28., szombat: D. u. 2 ó. 09 p. érkezés Vásárhelyre. Az állomásról autókkal indulás Püspöklelére, hol istentisztelet lesz, utána presbiteri gyűlés; innen érkezés 1/2 7 ó. Makóra. Május 29., vasárnap reggel indulás Makóról 1/2 9 órakor fogatokon Földeákra, 10 ó. istentisztelet, 11 ó. presbiteri ülés; indulás vonaton 1 ó. 50 p. Apátfalvára, érkezés 2 ó. 20 p. Magyarcsanakon istentisztelet, hősünnep, presbiteri ülés. Május 30., hétfő: Indulás vonaton 9 ó. 25 p. Mezőhegyesre. Az uradalom megtekintése; indulás fogatokon 2 ó. Battonyára, hol istentisztelet, hősök szobrának megkoszorúzása, presbiteri ülés. Május 31., kedd: Indulás 8 ó. fogatokon, 11 ó. istentisztelet Reformátuskovácsházán, presbiteri ülés. Éjjelre vonaton, vagy kocsin Mezőhegyesre

s onnan Június 1., szerdán reggel 8 ó. fogatokon Nagymajláthra. Istentisztelet, presbiteri ülés; 1 ó. indulás Sámsonba, hol istentisztelet, presbiteri ülés; indulás Tótkomlóra kisvonathoz; onnan Orosházán át Szentesre. Június 2., csütörtök reggel Szegvárra. Istentisztelet, presbiteri ülés; innen Mindszentre, istentisztelet, presbiteri ülés. Délután istentisztelet lesz Szegváron, Csongrádon és presbiteri ülés. Június 3., péntek reggel indulás Kunszentmártonba; onnan Öcsödre, hol istentisztelet, presbiteri ülés. Délután Békésszentandrásra, hol istentisztelet, hősök emléksobrának megkoszorúzása, presbiteri ülés. Június 4., szombaton reggel indulás Endrődre, közben Szarvason presbiterium tisztelgése. Istentisztelet Endrődön; onnan Gyoma; indulás 12 ó. 47 p. a gyorsvonattal Mezőberénybe, itt istentisztelet, hősök emléksobrának megkoszorúzása, presbiteri ülés. Június 5., vasárnap indulás vonaton Gyulára; innen fogatokon Gyulaváriba, hol 10 ó. istentisztelet, presbiteri ülés. Délután Gyuláról indulás Debrecenbe.

Az Egyetemes Konvent ülése kedden, április 26-án nyomott hangulatban kezdődött: Dókus Ernő lemondása miatt. A Konvent Ravasz László püspököt és gróf Teleki József főgondnokot kérte, hogy nagy vezérét lemondási szándékától eltéríteni igyekezzenek. De, sajnos, ez a kísérlet eredménytelen lett. Részletes tudósítást a jövő számban közlünk.

Új theologiai doktor. Miklós Ödön nagy-csepelyi református lelkész, kiváló történetirő az egyháztörténeti szaksoportból magna cum laude eredménnyel a debreceni egyetemen folyó hó 30-án délelőtt theologiai doktorrá avattatott.

Nyilatkozat. A „*Debreceni Protestáns Lap*” folyó évfolyamának 86. lapján Kósa Béla „*Tanácskérés nyíltlevelével formájában a Középfokú iskolák országos református missziói bizottságáról*” címmel cikket írt, szemére vetvén a nevezett bizottságnak, hogy nem válaszolt neki az „*Erő*” c. ifjúsági lap ügyében írt érdeklődő levelére. Nevezett bizottságnak azonban sem titkára, sem elnöke ezt a levelet Kósa Bélától meg nem kapta és így nem válaszolhatott arra; annál az oknál fogva sem válaszolt még Kósa Béla nyíltlevelére sem, mert az „*Erő*” nem tartozik a bizottság hatáskörébe, mint azt a cikkíró tévesen véli. Így értelmetlen Kósa B. csipkelődése, hogy a bizottság vakációzik, vagy hogy csak papíroson van meg. — Végül Kósa Béla úr cikke végén azt írja, hogy „ha valaki kompromittálásnak venné sorait, ennek ódiáját magáról előre elhárítja”. A világért sem vette senki kompromittálásnak sorait, tehát semmiféle ódiamtól nem kell tartania. *Dr. Budai Gergely*, a középfokú iskolák orsz. református missziói bizottságának elnöke.

Presbiteri gyűlés. A debreceni református egyház presbiteriuma 25-én délután tartotta

ülését dr. Baltazár Dezső püspök és dr. Vásáry István főgondnok elnöklésével. A püspök imádsága után dr. Juhász Nagy Sándor főjegyző az egyházi tisztviselők fizetésének leszállításáról szóló javaslatot terjesztette elő; a presbiterium kimondotta, hogy a lelkészek, vt. lelkészek, segédlelkészek, tisztviselők és alkalmazottak fizetését az állami mérték szerint csökkenteni s ez kiterjed a nyugdíjra is. Az egyházi adó tárgyalásánál a presbiterium változatlanul hagyta ezt a mai kulcs szerint, de ezután nem veti ki az egyházi adót a jövedelem- és vagyonadó után. Miután így az egyház jelentékeny adóbevételről esik el, kénytelen volt a presbiterium az iskolai adó kulcsát az eddigi 10 százalék helyett 15-ben megállapítani. Ezután a presbiterium kisebb-nagyobb fontosságú ügyet tárgyalta és több segílyt szavazott meg; többek között 200 P-t az Országos Theologus Szövetség júniusban Debrecenben tartandó konferenciájára.

A debreceni egyetem központi épületének ünnepélyes átadása május 15-én, pünköst első napján lesz. Ezzel kapcsolatban a magyar egyetemi tanárok baráti összejövele is Debrecenben. Az ünnepélyes alkalomból külön istentisztelet lesz a Nagytemplomban, hol dr. Baltazár Dezső püspök prédikál.

Göthe-émlékünnepet rendez a nagy költő halálának százéves fordulója alkalmából a debreceni tudományegyetem. Az ünnepi előadást Huss Richárd egyetemi tanár tartja.

A Péterfiai egyházzrészben minden második kedden tartanak világi vagy egyházi kérdésekről előadásokat. Ebben az évben Harsányi Gusztáv egyházzrési gondnok, Tankó Béla, sz. Kun Béla egyetemi tanárok, vitéz Bessenyei Lajos gimn. igazgató, dr. Farkas Pál s.-lelkész szóltak a mindig szép számmal egybegyűlt közönséghez. Május 3-án ismét sz. Kun Béla tart előadást, — ez alkalommal a nők egyházi feladatairól.

A budapesti stúdióban április 24-én a XVI. századbeli régi egyházi énekeinket ismertette dr. Nagy Sándor, aki azokat a debreceni Kollégium könyvtárában megtalálta. Az énekeket a nagyrészt theologusokból alakított debreceni duplaquartet mutatta be.

A Vasárnapi Iskolai Világszövetség 1932. évi világkongresszusát július 25—31. napjain Brazília fővárosában Rio de Janeiroban tartja. A világkongresszussal kapcsolatban kiállítás is lesz.

A debreceni homokkerti egyházzrészben, a Kerekes-telepen egész télen át, a Homokkerten pedig decembertől húsvétig minden vasárnap 120—140 szegénynek osztottak ki ebédet az egyházzrész, illetve körzet lelkes férfiai és női buzgóságából.

Középiskolai vallásanárképesítő vizsgálat lesz Sárospatakon ez év június hó 13—14. napjain, mégpedig 13-án d. u. lesz a vizsgálat írásbeli, 14-én pedig a vizsgálat szóbeli része. A vizsgára jelentkezni óhajtok az érettségi bizonyítvánnyal, mindkét lelkészi oklevéllel és a szolgálati bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket május hó 10-ig kötelesek a sárospataki theologiai akadémia igazgatói hivatalánál benyújtani. A kérvények a Középiskolai Vallásanárképesítő Bizottság ezidőszerinti elnökéhez, a tiszáninneri református egyházkerület főtiszteletű Püspökéhez intézendők. A vizsga díja 75 pengő, amely a kérvény benyújtásával egyidejűleg a theologiai igazgatói hivatal címére küldendő be.

Lelkészválasztások. A szaniszlói református egyházközség Szabó Tibor nagykarolyi segédlelkészt választotta meg lelkészévé. Erdőhegyre pedig Nagy Zoltán belényes-újlaki lelkészt hívták meg lelképásztornak.

„A lelkészi túltermelésről“ szóló multheti cikkünkbe értelemzavaró sajtóhibák csúsztak be. A 122. lap első hasábján felülről a 12. sorban „a tanfolyam évére“ helyett „a tanfolyam első évére“, — ugyane lap második hasábján alulról a 21. sorban „főiskoláink“ helyett „iskoláink“ olvasandó.

A debreceni „Soli Deo Gloria“ Református Diákszövetség április 24-én 1/2 órákor a Kollégium dísztermében műsoros vallásos-estélyt rendezett. A XXV. zsoltár elénekzése és imádság után dr. Lencz Géza egyetemi tanár nyitotta meg az ünnepélyt. Dr. szentpéteri Kun Béla egyetemi tanár nagyhatású előadásában az ifjúság helyzetével és erkölcsi életével foglalkozott; minket — mondotta — más nem menthet meg, csak az egyszerű, puritán életbe való visszatérés. Az ünnepélyt zene- és énekszám egészítette ki és imádság zárta be.

A debreceni theologus ifjúságnak Dobos Károly országos missziós-lelkész április 26. és 27-én a Kollégiumban, a III. sz. theologiai teremben mély nyomokat hagyó előadást tartott a református ifjúsági (K. I. E.) munka módszeréről és vezetéséről, különös tekintettel a falura.

A debreceni Árpád-téri egyházzrész április 24-én délután vallásos ünnepélyt rendezett az Árpád-téri templomban. Az igét dr. Juhász Nagy Sándor főjegyző hirdette, aki mint világi pap az emberi élet legfőbb reménységeiről, a feltámadásról beszélt. A Tanítói Vegyeskar éneke után Magyar Bertalan h. lelkész mondott záróimádságot.

Tartalom : Dr. Baltazár Dezső : Konventi elnöki megnyitó. — R. I. : Dr. Lencz Géza. — Megbeszélés : M-s. : Halottégetés. — Híradás : Régi jegyző : Referráda. — Külföld. — Irodalom. — Halottaink. — Különfélék.

Laptulajdonos : Dr. KUN BÉLA.

Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

harang- és ércöntöde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költséggvetéssel díjmentesen szolgál

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATOTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világiállításán díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításán aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő tűtöképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bőrdönők, disznóölő-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1932-933

Konfirmációra legszebb ajándék!

Dr. Révész Imre: Imádkozó magyar című imakönyve papírkötésben, vörös metszéssel. P 1-20
Ugyanaz egészvászonkötésben, vörös metszéssel. P 2-20
Ugyanaz párnázott díszvászonkötésben, vörös metszéssel P 4-50
Ugyanaz párnázott bőrkötésben, arany metszéssel. P 8-40

Konfirmációi ajándéku- legalkalmasabb:

Dr. Erdős Károly: Az én vallásom c. kiskönyve. —66 fillér
Uray Sándor: Iskolások imakönyve —24 „

Konfirmációi előkészítésre ajánljuk:

Soltész János: Konfirmációi Káté . . . P —40
Dr. Halmi János: Református keresztyén Kis Káté a Heidelbergi Káté alapján P 1—
Nagy István: Debreceni konfirmációs Kis Káté P —20
Dr. Révész Imre: Öntudatos hit. P —60

Konfirmációi emléklap,

kicsi, kétszínű nyomással, darabonként. —08 fillér
Konfirmációi emléklap egyszínű nyomással, darabonként —12 „
Konfirmációi emléklap négyszínű nyomással, darabonként —20 „

Kapható:

„MÉLIUSZ“
könyv-, zenemű-, papír- és írószerkereskedésben
Debrecen, Ferenc József út 26.